

Plenarhandling

B9-0455/2021

13.9.2021

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om situationen i Afghanistan
(2021/2877(RSP))

Tineke Strik, Francisco Guerreiro, Alviina Alametsä, Ignazio Corrao, Viola Von Cramon-Taubadel, Rosa D'Amato, Sylwia Spurek, Thomas Waitz, Anna Cavazzini, Heidi Hautala, Hannah Neumann, Ernest Urtasun, Alice Kuhnke, Mounir Satouri, Erik Marquardt, Eleonora Evi, Damien Carême, Monika Vana, Manuela Ripa, Saskia Bricmont, Diana Riba i Giner, Damian Boeselager, Jordi Solé, Kira Marie Peter-Hansen, Grace O'Sullivan
för Verts/ALE-gruppen

B9-0455/2021

**Europaparlamentets resolution om situationen i Afghanistan
(2021/2877(RSP))**

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Afghanistan,
- med beaktande av pressuttalandet från kommissionens vice ordförande/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik vid utrikesministrarnas informella möte (Gymnichmöte) den 3 september 2021,
- med beaktande av uttalandet av den höga representanten på EU:s vägnar om Afghanistan efter rådets (utrikes frågor) extra möte den 17 augusti 2021,
- med beaktande av det tal som hölls av FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Michelle Bachelet, vid krismötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter den 24 augusti 2021,
- med beaktande av uttalandet av FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Michelle Bachelet, av den 10 augusti 2021,
- med beaktande av sin resolution av den 19 maj 2021 om skydd av de mänskliga rättigheterna och EU:s externa migrationspolitik¹,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 978/2012 av den 25 oktober 2012 om tillämpning av det allmänna preferenssystemet och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 732/2008 (GSP-förordningen)²,
- med beaktande av givarkonferensen om Afghanistan 2020,
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolutioner om Afghanistan,
- med beaktande av resolutionerna om Afghanistan från FN:s råd för mänskliga rättigheter,
- med beaktande av FN:s flyktingkonvention från 1951,
- med beaktande av FN:s globala flyktingpakt,
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna av den 10 december 1948,
- med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och

¹ Antagna texter, P9_TA(2021)0242.

² EUT L 303, 31.10.2012, s. 1.

politiska rättigheter från 1966,

- med beaktande av FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor från 1979,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Efter en militär offensiv behärskar talibanerna stora delar av Afghanistan.
 - B. Den 19 augusti 2021 utropade talibanerna ”Islamiska emiratet Afghanistan” och tillkännagav en interimsregering den 7 september 2021.
 - C. Den amerikanska militären lämnade Kabuls flygplats den 30 augusti 2021 och sedan dess har talibanerna härskat där.
 - D. Talibanerna behärskar alla större gränsövergångsställen utmed landgränserna till Afghanistans grannländer.
 - E. Förenta staterna, Storbritannien och EU:s medlemsstater har evakuerat över 120 000 personer från Afghanistan sedan talibanerna tog makten, men många riskutsatta människor, bland dem tidigare lokalanställda vid EU:s och medlemsstaternas beskickningar samt hos partner för genomförandet av EU:s och medlemsstaternas projekt har ännu inte evakuerats.
 - F. Vid två terrorangrepp vid Kabuls flygplats den 26 augusti 2021, för vilka Islamiska staten i provinsen Khorosan tagit på sig ansvaret, dödades över 160 personer.
 - G. Uppskattningsvis fem miljoner afghaner har blivit internflyktingar inom Afghanistan och i grannländerna uppskattas antalet bosatta afghanska flyktingar redan till 2,2 miljoner.
 - H. Över 600 000 afghaner har tvångsförflyttats i år, av vilka 80 % är kvinnor och barn.
 - I. Över 75 % av Afghanistans statsbudget och över 95 % av dess militärbudget kom från det internationella samfundet.
 - J. Afghanistan står inför en humanitär katastrof, där akut livsmedelsosäkerhet drabbar över 40 % av befolkningen.
 - K. Eftersom covid-19-pandemin på sistone kraftigt ökat i landet och det saknas vacciner och medicinska förnödenheter, torra råder och vintern är på väg kommer troligen dagens socioekonomiska och humanitära kris att bli ännu värre.
 - L. Syftet med EU:s allmänna preferenssystem med dess handelsförmåner är att hållbar utveckling ska eftersträvas och fattigdomen utrotas i utvecklingsländerna, men detta kan inte förverkligas i Afghanistan efter att talibanerna tagit över där och det bryts mot de mänskliga rättigheterna.
 - M. Talibanerna kom över stora mängder vapen och materiel, bland annat handeldvapen, från Natoländer, och det är i dagens läge inte känt om det görs något för att förhindra att tredje part tillägnar sig dessa vapenförråd.

- N. EU-tjänstemän, EU:s allierade och högt uppsatta afghanska generaler har understrukt bristen på samråd vid planeringen och genomförandet av Natotruppernas återtåg.
1. Europaparlamentet beklagar att talibanerna efter en militär offensiv tagit makten i landet.
 2. Europaparlamentet instämmer med att det behövs ett allsidigt gensvar på internationell terrorism, men beklagar djupt hur Förenta staterna bemött terroristangreppen den 11 september 2001, nämligen i form av ett krig mot terror, alldeles som om det vore möjligt att bekämpa den endast med militära medel. Parlamentet beklagar djupt att det inte gjorts någon utvärdering av Förenta staternas och Natos närvaro i Afghanistan, vare sig i fråga om dess uppdrag eller dess längd.
 3. Europaparlamentet beklagar djupt bristen på kommunikation mellan Förenta staterna och de europeiska länderna, vilket lett till att evakueringen förlöpte under kaotiska former så att många människor blev kvarlämnade i landet och nu är utsatta från repressalier från talibanernas sida.
 4. Europaparlamentet uttrycker sin tacksamhet för den tapperhet som ådagalagts av alla militärpersoner, alla som arbetat med humanitärt bistånd och utvecklingsfrågor, och alla diplomater och lokalanställda som arbetat och delvis fortfarande arbetar i Afghanistan.
 5. Europaparlamentet är bestört över de upprepade rapporter som inkommit till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter efter talibanernas maktövertagande och där det talats bland annat om avrättningar av civilpersoner och medlemmar av Afghanistans nationella säkerhetsstyrkor, rekrytering av barnsoldater, undertryckande av fredliga protester och uttryck för avvikande åsikter, samt människorättsinskränkningar, särskilt inriktade på kvinnor och flickor, människorättsförsvarare, hbt+-personer, religiösa och etniska minoriteter, journalister, författare, akademiker och konstnärer.
 6. Europaparlamentet fördömer skarpt alla bakslag mot jämställdheten och hbt+-personers rättigheter och all tillbakagång för de grundläggande rättigheterna i landet. Parlamentet är ytterst oroat över rapporterna om att kvinnor drivits bort från arbetsplatser och universitet, samt om talrika försvinnanden, våldtäkter och tvångsäktenskap, om att skolor stängts och könssegregering införts och om en situation av fruktan överlag som gör att många kvinnor inte längre vågar lämna sina bostäder.
 7. Europaparlamentet uppmanar med kraft talibanerna att respektera mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, framför allt kvinnors och flickors rätt till utbildning, arbete, hälsa och fri rörlighet, liksom rättsstatlighet och mediefrihet. Parlamentet uppmanar med kraft talibanerna att tillförsäkra kvinnor fullständiga politiska rättigheter.
 8. Europaparlamentet fördömer skarpt att talibanerna till sin interimregering utsett endast män, bland vilka märks medlemmar av nätverket Haqqani som sysslat med terrorism och militant verksamhet. Parlamentet anser att en övergångsregering bör vara ett resultat av förhandlingar mellan de politiska krafterna i Afghanistan. Parlamentet anser att en sådan regering bör vara verkligt representativ och stå öppen framför allt för kvinnor samt för religiösa och etniska minoriteter.

9. Europaparlamentet uppmanar talibanerna att rätta sig efter FN:s säkerhetsråds resolution nr 2593 och infria sin egen utfästelse, genom att tillåta utresa för dem som vill lämna landet.
10. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att se till att allt som kan uppfattas som erkännande av en ny regering måste förutsätta respekt för de afghanska medborgarnas mänskliga rättigheter, såväl i lag som i praxis.
11. Europaparlamentet fördömer skarpt terroristangreppen på Kabuls flygplats den 26 augusti 2021. Parlamentet uttrycker sitt deltagande till offrens anhöriga.
12. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att använda diplomatins alla verktyg för att säkerställa fri lejd och återöppnande av Kabuls flygplats för reguljärt civilflyg, så att människor som är utsatta för risker i Afghanistan kan lämna landet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att trygga säkerheten för all diplomatisk personal, möjligtvis och såvida säkerhetssituationen tillåter det, genom en närvaro på ort och ställe som arbetar med att upprätta och upprätthålla kanaler för kommunikation med makthavarna i Afghanistan.
13. Europaparlamentet beklagar djupt att evakueringarna planerats och sköts utan någon samordning på EU-nivå och utan att några av EU:s verktyg därvid kommit till användning. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och kommissionen att intensifiera och göra bruk av sin samordnande roll vid de åtgärder som kommer att behövas i framtiden för att afghanska medborgare som riskerar förföljelse ska kunna evakueras och få viseringar av humanitära skäl. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och Europeiska utrikestjänsten att öka sin personal och förse ambassader och delegationer i grannländerna med de resurser som behövs.
14. Europaparlamentet uppmanar med kraft alla medlemsstater att stödja en samordnad europeisk insats för evakuering av de skyddsbehövande, framför allt människorättsförfattare, kvinnor, flickor, hbtqi+-personer, religiösa och etniska minoriteter, journalister, författare, akademiker, konstnärer samt tidigare lokalanställda vid EU:s och medlemsstaternas beskickningar samt hos partner för genomförandet av EU:s och medlemsstaternas projekt, emedan de sistnämnda personerna till en början inte omfattats av EU:s eller medlemsstaternas evakueringsinsatser.
15. Europaparlamentet uttrycker sin oro för människorättsförfattarens säkerhet i Afghanistan, samt för säkerheten för dem som överskrider landgränserna till grannländerna, framför allt till Pakistan. Parlamentet beklagar det internationella samfundets brist på samordning i detta hänseende och uppmanar med kraft EU:s medlemsstater att ta till vara alla möjligheter att använda diplomatiskt inflytande och diplomatiska verktyg för att säkerställa tillträdet till landgränserna, fri lejd och tillgång till diplomatiska inrättningar för människorättsförfattare. Parlamentet uppmanar Pakistans myndigheter att förenkla identifieringsförfarandena och byråkratin och tillåta utresa för personer som kan bli mottagna med stöd av vissa tredjeländers system för människorättsförfattare och riskutsatta grupper. Parlamentet betonar vilken viktig samordnande roll EU:s delegationer i Pakistan, Uzbekistan och Tadzjikistan har för att ge praktiskt stöd till människorättsförfattare som kommer in över gränserna från Afghanistan. Parlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att

utöka stödet till ProtectDefenders.eu.

16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att tydligt definiera vilka lokalanställda som ska omfattas av de befintliga skyddssystemen och att definiera vilka skyddsåtgärder som planeras mot bakgrund av eventuella framtida krissituationer där det kan bli nödvändigt med sådana åtgärder. Parlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att utföra det förberedelsearbete som behövs inför dessa skyddsåtgärder i samtliga länder utanför EU där EU har uppdrag, åtgärder, program och projekt på ort och ställe. Parlamentet anser att ifrågavarande kategori av lokalanställda bör innefatta minst all personal som arbetat för EU, bland annat dem som arbetat för uppdrag inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, EU:s delegationer, kommissionens generaldirektorat för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärder (GD Echo), kommissionens generaldirektorat för internationella partnerskap (GD Intpa) och andra av EU:s åtgärder, program och projekt, framför allt också partner för genomförandet av EU-stödda projekt.
17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samordna och säkerställa finansiering och kapacitetsuppbyggnad från EU, också via det stöd som ges av EU:s byråer, för skyndsamt vidarebosättning av skyddsbehövande afghaner. Parlamentet välkomnar det vidarebosättningsforum som planeras för september. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna till vittsyftande utfästelser för ett EU-system för vidarebosättning, vilket ska komma som tillägg till de system som redan finns och de utfästelser som redan gjorts och komplettera andra inresevägar såsom familjeåterförening och humanitära viseringar. Parlamentet påminner om vilka internationella åtaganden som EU och dess medlemsstater ingått. Parlamentet yrkar än en gång på utökade utfästelser om vidarebosättning, såsom parlamentet gjort redan i sin resolution om skydd av de mänskliga rättigheterna och EU:s externa migrationspolitik.
18. Europaparlamentet konstaterar att olika kommuner och städer runt om i EU har uttryckt sin vilja och kapacitet att ta emot flyktingar och asylsökande från Afghanistan. Parlamentet uppmanar kommissionen att skyndsamt ställa tillräcklig och lämplig EU-finansiering till förfogande och att se till att de lokala myndigheterna får veta att sådan finansiering finns att tillgå. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att använda nödbistånd från asyl-, migrations- och integrationsfonden för mottagandet av afghanska asylsökande och flyktingar och se till att biståndet når ut till de städer och regioner som vill ta emot dem.
19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att anordna en internationell humanitär konferens om Afghanistan, där alla relevanta berörda parter och länder ska få vara med, för att riskutsatta afghaner som vill lämna landet ska kunna vidarebosättas och för att säkerställa tillräcklig finansiering av det humanitära bistånd som Afghanistan och dess grannländer behöver, bland annat humanitärt bistånd för flyktingar i deras mottagarländer. Parlamentet välkomnar biståndskonferensen i Genève, vilken FN sammankallade den 13 september 2021, och ser den som ett första steg i denna riktning.
20. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att se till att det finns säkra och reguljära inresevägar så att flyktingar kan söka skydd inom EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att utveckla ett gemensamt förfarande för

utfärdandet av humanitära viseringar. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utfärda humanitära viseringar eller andra skyddsviseringar till personer som behöver internationellt skydd. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att underlätta familjeåterförening för afghaner som redan har anhöriga i EU. Parlamentet kritiserar skarpt uttalandet av den 31 augusti 2021 från rådet (rättsliga och inrikes frågor), där det inte fanns några åtaganden om säkra och reguljära inresevägar så att flyktingar kan söka skydd inom EU.

21. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att med hjälp av påskyndade och obyråkratiska förfaranden förlänga tillfälliga viseringar för afghanska medborgare på sitt territorium, för att ge människor visshet om att de inte kommer att löpa risk för att bli irreguljära invandrare och omedelbart tvingas återvända. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att stödja personer som tidigare fått avslag på sina asylansökningar eller som under andra betingelser uppehåller sig inom EU utan skyddad ställning, så att de kan ingå med nya ansökningar, mot bakgrund av att förhållandena i Afghanistan blivit annorlunda.
22. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att bevilja alla asylsökande från Afghanistan flyktingstatus på *prima facie*-grunder. Parlamentet konstaterar att medlemsstaterna tidigare förfarit på liknande sätt för att erkänna stora riskutsatta grupper av personer, så att de snabbt kunnat få skydd och för att lätta trycket på överbelastade nationella asylsystem.
23. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att följa upp det informella förslaget som vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik Joseph Borrell lade fram vid ett gemensamt sammanträde för Europaparlamentets utrikesutskott och utvecklingsutskott den 19 augusti 2021 och föreslå att direktivet om tillfälligt skydd, 2001/55/EG³ börjar användas, för att garantera ett omedelbart gensvar och skydd i Europa för dem som anländer dit, och att säkerställa lika ansvarsdelning mellan medlemsstaterna.
24. Europaparlamentet inskräper att det inte anser Afghanistan som ett säkert land för migranter att återvända till, så länge som det inte går att garantera ens några minimistandarder för dem efter att de återvänt. Parlamentet uppmanar kommissionen att med kraft uppmana medlemsstaterna att genast på tillfällig basis inställa återsändandena till Afghanistan och till länder som mottagit talrika afghanska flyktingar, och att bevilja afghanska asylsökande asyl, också om deras tidigare ansökningar avslagits. Parlamentet yrkar på noggrann övervakning av afghanska medborgare som redan återsänts, framför allt underåriga. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att inställa tillämpningen av den gemensamma förklaringen om migrationssamarbete.
25. Europaparlamentet inskräper att det inte anser att sådana länder där det inte finns några garantier för effektivt skydd av migranter är säkra länder för dem att återvända till. Parlamentet efterlyser en övervakningsmekanism för säkerställande av att afghanska flyktingar inte utsätts för människorättskränkningar i länder som får bistånd från EU.
26. Europaparlamentet konstaterar med oro de graverande anklagelserna om att många av

³ EUT L 212, 7.8.2001, s. 12.

EU:s yttre gränsstater verkställt talrika avvísningar. Parlamentet beklagar djupt den starkt prekära situationen för afghanska medborgare vid EU:s yttre gräns med Belarus, vilken föranlett Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna till interimistiska åtgärder i Polen, Lettland och Litauen. Parlamentet konstaterar med oro situationen för afghanska asylsökande utmed Frankrikes gräns. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att deras situation ägnas särskild uppmärksamhet, att de asylsökande får tillräckligt skydd och att det inleds en dialog med de brittiska myndigheterna för att möjliggöra familjeåterföreningsförfaranden. Parlamentet uppmanar med kraft de berörda medlemsstaterna att stå fast vid sitt unionsrättsliga och folkrättsliga åtagande om att bedöma skyddsansökningar, också vid gränsen, och genast säkerställa tillgång till nödvändigt medicinskt och psykosocialt stöd. Parlamentet uppmanar kommissionen att, såsom fördragets väktare, se till att medlemsstaterna följer gällande unionslagstiftning.

27. Europaparlamentet uppmanar med kraft talibanerna att säkerställa dels fritt tillträde för humanitärt bistånd, dels säkerheten för biståndsarbetarna. Parlamentet betonar vikten av en trygg arbetsmiljö för organisationer som arbetar med humanitärt bistånd. Parlamentet uppmanar EU att anlita diplomatins alla möjligheter för att trygga säkerheten för organisationer som arbetar med humanitärt bistånd. Parlamentet finner det inspirerande att oberoende humanitära organisationer fortsätter arbeta i Afghanistan för att förhindra en humanitär kris. Parlamentet anser att det internationella samfundet behöver intensifiera sina insatser för humanitärt bistånd till Afghanistan och grannländerna.
28. Europaparlamentet betonar att budgeten för humanitärt bistånd till Afghanistan och grannländerna bör ökas avsevärt för att stödja och skydda utsatta afghaner och deras familjer, inbegripet internflyktingar och flyktingar, och för att förbättra vidarebosättningen. Parlamentet kräver att utvecklingsbiståndet till den afghanska regimen via budgetstöd måste förbli indraget om inte respekt för de mänskliga rättigheterna, särskilt kvinnors och flickors rättigheter, kan garanteras och att det måste riktas om till oberoende utvecklingsorganisationer och humanitära organisationer i linje med målen för EU:s yttre åtgärder.
29. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta sitt ekonomiska stöd till icke-statliga organisationer och sina andra åtgärder tillsammans med dem, och likaså till nytta för civilsamhället och lokalsamhällen, inklusive till organisationer som försvarar kvinnors rättigheter, varjämte kommissionen också uppmanas att finansiera särskilda program för bistånd och humanitärt skydd, inriktade på Afghanistans kvinnor, som blivit våldsoffer eller löper risk för våld och deras anhöriga som stöder dem.
30. Europaparlamentet framhåller att talibanerna nu har tillgång till system och teknik för digital identifiering, också med känsliga personuppgifter, som de kan sätta in för att tysta ned kritiska röster i samhället. Parlamentet anser det behövs ett mer handfast grepp på dessa system för att medborgarna ska kunna skyddas bättre, till exempel genom decentraliserad lagring och övervakning av data. Parlamentet uppmanar kommissionen att stödja självständig forskning om detta för att säkerställa att förbättrade digitala identifieringssystem i utvecklingssammanhang tas fram och genomförs.
31. Europaparlamentet yrkar än en gång på ett informationsuppdrag som ska vara lyhört för jämställdhetsfrågor och pågå under flera år, samt på resurser för övervakning av, regelbunden rapportering om och insamling av bevis för människorättskränkningar och

övergrepp som begåtts av alla parter överallt i Afghanistan, också när det gäller situationen för kvinnors rättigheter i landet. Parlamentet vill att uppdragets personal ska uppvisa en jämn könsfördelning och även innefatta experter på jämställdhetsfrågor. Parlamentet kritiserar skarpt den senaste resolutionen från FN:s råd för mänskliga rättigheter, S-31/1, eftersom den inte föreskrev någon sådan mekanism. Parlamentet förväntar sig att medlemsstaterna ser till att det vid det kommande 48:e regelbundna mötet för FN:s råd för mänskliga rättigheter antas en handfast resolution om att prioritera inrättandet av ett informationsuppdrag för Afghanistan. Parlamentet uppmanar rådet, kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att kraftfullt förespråka antagandet av en sådan resolution.

32. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att säkerställa att FN:s säkerhetsråd antar en resolution om förnyat uppdrag för FN i Afghanistan, eftersom det nuvarande FN-uppdraget (Unama) löper ut den 17 september 2021.
33. Europaparlamentet uttrycker solidaritet med Afghanistans kvinnor och flickor, som nu löper risk att få sina fri- och rättigheter och sina möjligheter inskränkta. Parlamentet framhåller som sin åsikt att alla riskutsatta kvinnor och flickor bör kunna lämna Afghanistan. Parlamentet framhåller vilket enormt arbete Afghanistans kvinnor gjort för att främja och försvara mänskliga rättigheter, särskilt kvinnors rättigheter, i landet och inser att de spelar en nyckelroll för åstadkommande av förändringar. Parlamentet betonar att rättigheterna för Afghanistans kvinnor och flickor inte är någon handelsvara och inte kan instrumentaliserats vid någon framtida process. Parlamentet betonar hur viktigt det är att man lyssnar till rösterna från feminister och kvinnor i Afghanistan och arbetar för att de ska kunna göra sig bättre hörda. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten, kommissionen och medlemsstaterna att dra försorg om att kvinnor, flickor och hbtq+-personer skyddas i Afghanistan och dess grannländer och att säkerställa att deras fri- och rättigheter respekteras.
34. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att förlänga utbildningssamarbetet med partneruniversiteten i Afghanistan inom ramen för programmet Erasmus+, såvida förutsättningar för samarbetet är för handen. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att förmå sina respektive universitet att förlänga sina stipendieprogram för ungdomar från Afghanistan, särskilt sådana som kan råka ut för förföljelse från talibanregimens sida.
35. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att skyndsamt inleda en undersökning med stöd av artikel 19.1 a i GSP-förordningen, syftande till att de handelsförmåner som Afghanistan har med stöd av ordningen ”Allt utom vapen” tillfälligt ska försättas ur kraft.
36. Europaparlamentet uttrycker sin djupa oro över att handeldvapen, lätta vapen och ammunition från Natoländer nu sannolikt finns i okontrollerat omlopp i regionen. Det handlar då om vapen som det inte redovisats för före Natos återtag eller som kvarlämnats där vid återtagandet och som nu utgör en allvarlig säkerhetsrisk för Afghanistans invånare och grannländer.
37. Europaparlamentet yrkar på att Nato gör en offentlig undersökning av att det brustit i samordning och samråd inom Nato och med den afghanska armén om både

Dohaöverenskommelsen och verkställandet av Natostyrkornas återtåg.

38. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och kommissionen att kritiskt utvärdera återtåget och evakueringarna från Afghanistan. Parlamentet anser att man vid en sådan utvärdering bland annat bör se med kritiska ögon på tidpunkten för och handhavandet av återtåget, samt på evakueringsförfarandena och bristen på europeisk samordning vid dem, då ju Europaparlamentet redan i sin resolution av den 10 juni 2021 hade efterlyst viseringar för och repatrieringar av lokalanställda. Parlamentet förväntar sig att Europeiska utrikestjänsten och kommissionen lägger fram denna kritiska utvärdering för parlamentet senast vid utgången av innevarande år.
39. Europaparlamentet framhåller vikten av god samhällsstyrning, rättsstatlighet och korruptionsbekämpning och poängterar att det under kriget mot terror i landet inte gjorts tillräckliga framsteg i Afghanistan med något enda av det ovannämnda. Parlamentet anser att framgång för nationsbygget och för EU:s internationella agenda för mänskliga rättigheter förutsätter att EU tar ett helhetsgrepp på frågor om utrikespolitik, humanitär politik, utvecklingspolitik, politik för mänskliga rättigheter, säkerhetspolitik, jämställdhetspolitik och handelspolitik, i linje med målen för sin nya handlingsplan för jämställdhet, den tredje i ordningen. Parlamentet är fast övertygat om att handlingsförmågan och beslutsfattarförmågan på EU-nivå bör stärkas, också genom att det införs röstning med kvalificerad majoritet i utrikespolitiska frågor, såsom stimulans till ett sådant helhetsgrepp.
40. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska utrikestjänsten, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, FN:s råd för mänskliga rättigheter, FN:s säkerhetsråd samt företrädare för talibanerna.